קשיא דר' עקיבא אדרבי עקיבא: הרם אמר מחיקה מעכבא והבא אמר קומץ מעכב? תרי תנאי ואליבא דר"ע. איבעיא להו אמרה "איני שותה" מרחמת בריותא והזורה ואמרה "שותה אני" מהו: כיון דאמרה "איני שותה" טמאה אני קאמרה וכיון דאחזיק נפשה בטומאה "לא מציא הדרה בה" או דילמא כיון דאמרה "שותה אני" גליא דעתה דמחמת ביעותא הוא דאמרה, תיקו. אמר אבוה דשמואל: צריך שיתן "מן" לתוך המים, מ"ט? דאמר קרא "מי המרים" "שמרים" כבר: מתני' עד שלא נמחקה המגילה אמרה "איני שותה", מגילתה נגנזת ומנחתה מתפזרת על הדשן ואין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת. נמחקה המגילה ואמרה "טמאה אני" המים נשפכין ומנחתה מתפזרת על בית הדשן. *נמחקה המגילה ואמרה "איני שותה" מעדערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה, 'אינה מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידין והם אומרים *הוציאוה שלא תטמא העזרה, 'אם יש לה זכות היתה תולה לה, יש זכות תולה שנה אחת יש זכות תולה ב' שנים יש זכות תולה ג' שנים, מכאן אומר בן עזאי *חייב אדם ללמד את בתו תורה שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה ר"א אומר "כל המלמד בתו תורה *(כאילו) לומדה תפלות ר' יהושע אומר *רוצה אשה בקב ותפלות מט' קבין ופרישות, הוא היה אומר "חסיד שוטה" "ורשע עדום" "ואשה פרושה" "ומכות פרושין" הרי אלו מבלי עולם: גמ' *א"ר יהודה אמר שמואל משום ר"מ כשהייתי למד תורה אצל ר"ע הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר, כשבאתי אצל ר' ישמעאל א"ל בני מה מלאכתך? אמרתי לו לבלר אני, אמר לי: בני הוי זהיר שמלאכתך מלאכת שמים היא שמא תחסיר אות אחת או (ת"ל) תתיר אות אחת נמצאת אתה מחריב את כל העולם כולו, אמרתי לו: דבר אחד יש לי שאני מטיל לתוך הדיו וקנקנתום שמו אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו, התורה אמרה "ומחה" כתב "שיוכל למחות, מאי קא ל"ל, ומאי קא מהדר ליה? הכי קא ל"ל: מבעיא בחסירות ויתירות דבקי אנא אלא אפילו למיחש לזבוב דדילמא אתי ויתיב אתניה דדלי"ת ומחיק ליה ומשוי ליה רי"ש דבר אחד יש לי שאני מטיל לתוך הדיו וקנקנתום שמו, ואיני והא *תניא אמר רבי מאיר כשהייתי למד תורה אצל ר' ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל ר"ע אמרה עלי קשיא שמש אשמש, קשיא אסרה אאסרה: בשלמא שמש אשמש לא קשיא - מעיקרא אתא לקמיה דר' עקיבא כיון דלא מצי קם אליביה אתא לקמיה דר"י וגמר גמרא הדר אתא לקמיה דר"ע סבר סברא אלא אסרה אאסרה קשיא? קשיא תניא רבי יהודה אומר: אומר היה ר"מ לכל מטילין קנקנתום לתוך הדיו

חוץ

מגילתה נגנזת. ירושלמי תני נגנזת תחת לירו של היכל למה בשביל לשחקה לול קטן היה שם ושם המים נשפכים תני לון בהן משום קדושה מהו לגבל בהן את הטיט מה בכך המים נשפכים תני יש בהם משום קדושה: נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מעדערין אותה למה שנרמה לשם שימחק כמה ימחק תני רבי חנין ב"ש אומרים אחת ובה"א שתים ח"ל אילעאי טעמא דב"ה כדי לכתוב ה"ה: אמר ר' ירמיה למחוק לה מה"ת לוכת ביעיה. תימה לרבי והא בימי ר"מ נפסקו כבר המים המרים דתלמודי בפ' בתרא (נקמן דף מז.) דר' יוחנן בן זכאי הפסיקן ועוד האמר רבא (נעיל ל' יז:) מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה לא עשה ולא כלום ח"כ מ"מ דמ"ד מוחקין לה מן התורה וליכא למימר מ"ד מוחקין לה מן התורה אית ליה דרבא ח"כ אמאי אמר לר"ש לעיל (ל' יח:) כדי נסבה לימא ליה דרבא אלא הכי משמע דבהא דרבא כ"ע מודו ואיכא למימר מ"ד מוחקין לה מה"ת כגון אם נכתבה אותה פרשה בתורה לאחר שקבלה עליה שבועה אע"פ שהכופר לא נתכוין לשם סוטה אלא לשם ס"ת ומה שאין מטילין קנקנתום לתוך הדיו לפרשת סוטה אפי' בזמן הזה משום דכתיב בה ומחה דבעינן כתב שיכול למחות וכיון דס"ל מוחקין לה מן התורה ס"מ דקסבר דאותה פרשה אפילו כתובה בתורה קפיד קרא דבעינן שיכול למחוק:

אבל תורה דסתמא כתיב הכי ומי דמחקין. לפוס הלי דיחוי ה"מ למיפרך וכי ליה ליה לת"ק הא דתנן *כל נט שנכתב אלא לשם אשה פסול כילד היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקרין וכו' וה"מ לתרוצי דילמא עד כאן לא אמר גבי נט דסתמא פסול משום דאשה לאו לגירושין עומדת אבל סוטה אחר שקינא לה ונסתרה סתמא להשקות עומדת כדאמרינן ברים מסכת זבחים (דף בב:) א"ל עד כאן לא פסלינן גבי נט אלא משום דהתם וכתב לה אמר רחמנא וכו' מיהו היכא דאיכא לפוס לשם רחל לא הדרא מנחתא ע"י מחיקה לשם לאה ולרבי אחי בר יחאיה נמי אע"ג דעשייה דידה מחיקה היא מיהו מהני קלת דכתב בסתמא ועשה לה ולא כתב ומחה לה דבעינן ליה נמי אכתיבה דבעינן דלכתוב לשם אלות בעולם מיהו אהני נמי אלא דלא כתיב

מבעיא בחסירות ויתירות דבקי אנא אלא אפילו למיחש לזבוב דדילמא אתי ויתיב אתניה דדלי"ת ומחיק ליה ומשוי ליה רי"ש דבר אחד יש לי שאני מטיל לתוך הדיו וקנקנתום שמו, ואיני והא *תניא אמר רבי מאיר כשהייתי למד תורה אצל ר' ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל ר"ע אמרה עלי קשיא שמש אשמש, קשיא אסרה אאסרה: בשלמא שמש אשמש לא קשיא - מעיקרא אתא לקמיה דר' עקיבא כיון דלא מצי קם אליביה אתא לקמיה דר"י וגמר גמרא הדר אתא לקמיה דר"ע סבר סברא אלא אסרה אאסרה קשיא? קשיא תניא רבי יהודה אומר: אומר היה ר"מ לכל מטילין קנקנתום לתוך הדיו

חוץ

קשיא דר"ע אדר"ע אתא: מאי קא מחיקה מעכבא. את האונס דכל זמן שלא נמחקה אם אמרה "איני שותה" יכולה לחזור בה ולא תאסרנו לה להשקותה אבל אם נמחקה המגילה מערערין אותה על כרחה ואפי' לא קירב הקומץ דהא "והשקה" דרשינן "לא" קומץ דהא "והשקה" קמא דקודם הקטרה לכמי האונס דכל כמה דלא קרב קומץ אי אמרה "איני שותה" לא אנסינן לה להשקותה: וחזרה ואמרה שותה אני. לר"ע מהו להשקותה מדעתה: שיתן מן. דכר מר: שמרים כבר. קודם מחיקה אלמא מחמת דבר אחר הם מרים ואין מרירה על שם קללת בדיקתם אבל הא מקמי מחיקה לאו בני מיבדק ניהו: מתני' מגילתה נגנזת. *בגלל ההיכל דכל כתבי הקדש שאינן רשאין לקרות בהן נגנזין שלא יתבזו: על בית הדשן. שהיא בעזרה שנשרפין שם פסולי קדשי קדשים ופסולי אימורים שמחיצתן לפנים מן הקלעים (דף קד:) שלשה בית הדשן הם דהואיל וקדשה בכלי נשרפת בעזרה והאי "מתפזרים" היינו נשרפה כדאמרן לקמן (ל' כג.) ואלו שנמחוהיהם נשרפות וקא תסיד להא- אתאמרת "איני שותה": ואין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת. דבעינן *לתיבה לשמה דכתיב "ועשה לה הכהן" לה-לשמה: המים נשפכין. כיון דאמרה "טמאה אני" בדוקה ועומדת היא ומים המרים לא ניתנו אלא לברר את הספק: מערערין אותה. דדלמא טהורה היא ומחמת ריתיעותה קאמרה: מתמלאת גידין. הגידין שבלחייה טופחין וגדלות כמליאה גידין וגם בשרה נעשית שיטה שיטה של כפיתה והכי תניא בספרי כמין שרביטין מזורקין בה: שלא תטמא העזרה. שעדי נקטר לו עזרת נשים שתאלא דרך שם ולקמיה פריך והא אמרינן בעלמא דשערי נקטר לא נתקדשו וכ"ש עזרת נשים ומה מותר ליכנס למחנה לויה: תדע שזכות תולה לה. *תראה ותלמד בפרשת סוטה שהזכות תולה דילפינן "מונקתה ומזרעה זרע" ונקתה ע"י זכות כדי זריעת זרע ע' חדשים וי"ל יותר כדמפרש בגמ': מלמדה תיפלות. מפרש בגמ': רבי יהושע אומר רוצה אשה בקב ותיפלות. גרסינן ובגמרא מפרש מאי קאמר: מכות פירושין. מפרש בגמ' שמכה את עצמו בכתלים להרלות שהוא עני ולוטש: גמ' לבלר. סופר: אם תחסר אות אחת. כגון ח' "וה' אלהים אמת" (ירמיה י') או תייתר אות אחת כגון 'כרתים ברתו אלהים': דבר אחד יש לי. לקמן מפרש מאי תשובה היא זו: כתב שיוכל למחות. ורבי ישמעאל סבר מוחקין לה מן התורה ולא בעי כתיבה לשמה ואפרשת סוטה לתורה קא קפיד: מאי קאמר ליה ומאי מהדר ליה. מאי קאמר ליה ר' ישמעאל דקא מהדר ליה ר"מ "דבר אחד יש לי שטוטה רוטש ואינו נמחק" מה ענין קנקנתום אגל מיסוס ויתור: ומשוי ליה רי"ש. כגון דלי"ת דאחד: דבר אחד יש לי. ואינו נמחק לגמרי: קשיא שימוש אשמוש. דקאמר לעיל שימוש דר"ע קודם (ג) ואמר הכא דר"י קודם: לא מצי למיקם אליביה. על עיקרי טעמיה שהיה אומר עד עמא עטור ומרלה לו פניה ועד עמא ומרלה לו פניה: אתא לקמיה דר"י וגמר גמרא. המסכתות סתומות כמו שהן כדגמיר להו מרבו ורבו מרבו: הדר אתא לקמיה דר"ע למיסבר סברא. לעמוד על עיקר טעמי המשנה מפני מה זה טמא וזה טהור זה מותר ועל מה כל דבר נסמך ועל אחה מקרא וזה הלמוד שהיה בימי ההגאים ולהבין דבר מתוך דבר כשהיה דבר חדש נגלה בבית המדרש מהיכן ילמדוהו ולאיזה משנה ידמוהו:

[נעיל יח:]

פ"א בגיטי

[נעיל יח:]

[נעיל יח:]

*מגילה יח:

עירובין יג.

גליון הש"ס

מתני' מערערין אותה. עיין פרש"י חיוב לו כבו: שם מכלן אומר בן עזאי וכו'. ע' תגיגה ד"ג ע"ל תד"ס כשיס לשמוש:

[ע' תוספות סכתים נב. ד"ה כמנו יכמות ז: ד"ה ורלאה ותוס' זבחים לב. ד"ה ונמתאים]

[ע' תוספות נקמן כח: ד"ה בן עזאי]

ס"ל אינו

[וכ"ה בפיסקתא בגמ' לקמן כח: ומוכח שם דלא נרסינן הכי בתוס' דכ"ב בתו"ס]

*[כתובות סב:ע' תוספות נקמן כח: ד"ה חוכה]

עירובין יב.

*ע' תוס' לקמן בא: ד"ה בקנקנתום

הגהות הב"ח

(א) גמ' לו מייתר לות לא: (ב) רש"י ד"ה קשיא וכו' קודם ובכלא אמר דר"י:

[נעיל יח:]

*מגילה יח:

עירובין יג.

נוסח/מבנה

"איני שותה" בקלחה ותחזרה ואמרה "שותה אני"

מבנה

(א) אין שלא נמחקה נמחקה

אמרה... אחרי שהוציאוה בל הסוטה "איני שותה" בלי הקינה

(ב) מעכבים אחר שנמחקה המגילה

אמרה...

נוסח

נכות תולה

תוספות שאנץ

שהיא טמאה: דאמר קרא מי המרים שמרים כבר קודם מחיקה אלמא מחמת דבר אחר הם מרים ואין מריותן נקרא על שם בריקתן מקומי מחיקה לאו בני בריקה הוא ניניהו. ל"ה: כתבי מגילתה נגנזת בצדי ההיכל דכל כתבי הקדש שאינן ראוין לקרות בהן נגנזין שלא יתבזו: ומנחתה מתפזרת אבית הדשן דהיאל וקדשה בכלי נשרפת בעזרה והאי מתפזרת בעזרה היינו נשרפת כראי לקמן ואלו שמנחותיהן נשרפות וקא חשיב לה להא האומרת איני שותה. ל"ה. והיא מתמלאת גידין פ"ה הגידין שבלחייה נופחין ונראית מלאה גידין וגם בבשרה נעשית שיטה שיטה של נפיחה וחכי תניא בספרי כמין שרביטין מזורקין בה: שאם תחסר אות אחת כגון אלף וה' אלהים אמת או תתיר אות אחת בראשית בראו אלהים. וה"ר מאיר פי' כגון הה על היה ה) אחרון ד"ה מברך את השם: ה) נלאה דל"ג אם יוסיף יו"ד על סוף אחרון ממלא מנכך את השם.

נוסח/מבנה

ל"ה

סוטה

ל"ה

ל"ה

ל"